

■ Allerbeste wensen voor 2026

Het jaar 2025 was voor de Brabantse Boerderij een jaar met zowel hoogtepunten als dieptepunten. In het voorjaar moesten wij zeer plotseling afscheid nemen van onze penningmeester Pieter Jacobs. Jarenlang was hij een onmisbaar baken bij grote projecten waarin financiën een belangrijke rol speelden. Het bestuur mist hem zeer.

Daarnaast hebben wij een groot en bijzonder project uitgevoerd rondom de geschiedenis en toekomst van Landgoed Baest in Oirschot, dat vorig jaar zijn 800-jarig bestaan vierde. In deze nieuwsbrief kunt u hier meer over lezen.

Onze Vriendendag, dit keer in de omgeving van Meierijstad, was wederom een groot succes. Ook kregen we dit jaar een nieuw logo en werd de nieuwsbrief voorzien van een geheel nieuwe vormgeving.

In het komende jaar hopen wij verder te kunnen gaan met de ontwikkeling van de LEADER-projecten die nog op stapel staan. Daarnaast hopen wij u dit jaar weer persoonlijk te ontmoeten tijdens de Vriendendag in april of anders tijdens één van de bezoeken aan bijzondere boerderijen.

Namens het bestuur
Otte Strouken
voorzitter

■ Datum jaarlijkse Vriendendag

De jaarlijkse Vriendendag is meestal de eerste zaterdag van april. Dit jaar valt dat echter in het eerste weekend van Pasen. Het bestuur heeft daarom besloten om de Vriendendag te houden op zaterdag 18 april 2026, dus het derde weekend van april. De bedoeling is om dit jaar een bezoek te brengen aan West-Brabant, de omgeving van Etten-Leur, Zundert, Rijsbergen. U krijgt later hier nog verder bericht over.

Heeft u een boerderij die de moeite waard is om te bezoeken door onze Vrienden, laat het ons dan weten: secretaris@debrabantseboerderij.nl

■ LEADER-projecten stand van zaken

Zoals bekend trekken wij als penvoerder drie door LEADER gesubsidieerde projecten (EU-subsidie Plattelandsverbetering). Ieder project bestaat weer uit deelprojecten op bijvoorbeeld het terrein van agrarisch erfgoed-biodiversiteit-kennisontwikkeling, etc. Elders in deze nieuwsbrief kunt u lezen over één van de LEADER-projecten op Landgoed Baest, binnen de gemeente Oirschot. Dit project is volop in uitvoering. De andere twee LEADER-projecten in Lennisheuvel, binnen de gemeente Boxtel, moeten nog starten.

Hier wachten we nog op de subsidiebesluiten. In de volgende nieuwsbrief hierover meer. Daarnaast zijn we in het kader van kennisontwikkeling ook verbonden aan twee andere LEADER-projecten in Liempde en Sint-Oedenrode. De LEADER-projecten worden vanuit het bestuur getrokken door Wil van Pinxteren en Leo Koenraads. Vragen hierover? Mail onze secretaris secretaris@debrabantseboerderij.nl

■ EreDuim postuum voor Pieter Jacobs

Met de Brabantse Boerderij EreDuim eert onze stichting haar penningmeester Pieter Jacobs, die vorig voorjaar plotseling is overleden. Pieter was een nauwgezet en betrokken penningmeester, die de stichting met grote zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid door ingrijpende en soms risicovolle projecten heeft geleid. Hij hield het overzicht, stelde kritische vragen en gaf vertrouwen, juist op momenten dat het spannend werd.

Zijn overlijden kwam als een grote schok voor iedereen die met hem samenwerkte. Naast zijn vakmanschap werd vooral zijn rustige aanwezigheid, zijn betrouwbaarheid en zijn warme betrokkenheid gemist.

De onderscheiding werd op 26 september 2025 postuum toegekend. Tijdens een bijeenkomst in Boxtel nam zijn weduwe Marianne de Brabantse Boerderij EreDuim in ontvangst uit handen van voorzitter Otte Strouken. De Brabantse Boerderij EreDuim is een blijvend teken van dank en waardering voor alles wat Pieter voor de Brabantse Boerderij heeft betekend.

■ 800 jaar Landgoed Baest

In 2025 bestond Landgoed Baest, gelegen in de gemeente Oirschot, 800 jaar. Het landgoed behoort tot de oudste en mooiste landgoederen van Noord-Brabant en heeft de status van rijksmonument. Met een oppervlakte van circa 500 hectare, bestaande uit bossen, weilanden, lanen en het riviertje de Beerze, is Baest van grote landschappelijke en ecologische waarde. Op het landgoed komen de Grote en Kleine Beerze samen en bevinden zich waardevolle oude loofbossen, houtwallen en beekdalen.

Centraal op het landgoed ligt het Huis te Baest met zijn historische bijgebouwen, boerderijen en fraai aangelegde tuinen. De rijke natuur en cultuurhistorie maken Baest tot een uniek gebied waar al eeuwenlang wordt gewoond, gewerkt en samengeleefd met de natuur.

Het jubileumjaar vormde de aanleiding voor de publicatie *Baest 1225-2025 – Leven, werken en natuur op een landgoed door de eeuwen heen*, die op 30 oktober 2025 is verschenen. Vanaf 2026 wordt het landgoed verder versterkt met aanvullende ecologische maatregelen. Dit alles is mogelijk dankzij de intensieve samenwerking tussen onder andere de Stichting Landgoed Baest, Stichting De Brabantse Boerderij en vele andere partners, gedragen door de inzet van talrijke vrijwilligers.

Geschiedenis van het landgoed

De geschiedenis van Landgoed Baest gaat terug tot de dertiende eeuw, toen monniken van de Abdij van Berne begonnen met de ontginning van de woeste gronden langs de Beerze. In de achttiende eeuw kwam het landgoed in handen van de familie De la Court. Onder hun leiding ontwikkelde Baest zich tot een zogenoemde ornamental farm, waarin landbouw, landschap en esthetiek nauw met elkaar verweven waren.

Na het overlijden van Arnoldus de la Court in 1932 werd het landgoed eigendom van zijn neef Jan van de Mortel. In 1962 volgde zijn zoon Jan-Hein van de Mortel hem op. Onder zijn regie brak een vernieuwende periode aan met restauraties van gebouwen en tuinen, verbetering van de waterhuishouding, de introductie van biologisch-dynamische landbouw en de aanleg van een natuurbegraafplaats. In 2008 werd het eigendom ondergebracht in de Stichting Landgoed Baest. De huidige voorzitter en directeur is Roderick van de Mortel.

Landschappelijke en ecologische waarde

Landgoed Baest ligt op het kruispunt van belangrijke beekdalen. Langs de Beerze bevinden zich goed ontwikkelde eikenbossen, oude loofbossen en een uitgebreide structuur van houtwallen en grenswallen. Op het landgoed zijn 59 soorten broedvogels vastgesteld, evenals een rijke zoogdierenfauna.

Het beheer is gericht op de ontwikkeling van natuurlijke, gevarieerde bossen en op een sterke landschappelijke en ecologische samenhang met omliggende landbouwgronden en bosgebieden.

De agrarische bedrijfsvoering is hierop

afgestemd. In samenwerking met Brabants Landschap wordt gewerkt aan de realisatie van het Brabants Natuurnetwerk, waarbij het dal van de Beerze een cruciale ecologische verbindingszone vormt.

Viering 800 jaar Landgoed Baest

Op 30 oktober 2025 werd het 800-jarig bestaan van Landgoed Baest feestelijk gevierd. Tijdens deze bijeenkomst werd het jubileumboek aangeboden aan mevrouw Veronica van den Mortel-Henkell en andere genodigden, onder wie de Commissaris van de Koning, Ina Adema. In totaal waren ruim 150 gasten aanwezig, waaronder bestuurders, vertegenwoordigers van kerk en overheid zoals de Bisschop en de Abt van de Abdij van Berne, (oud-)bewoners van het landgoed en andere betrokkenen.

Het officiële programma startte met een vendelgroet van het lokale gilde, gevolgd door muzikale bijdragen van de plaatselijke muziekvereniging, van beiden is mevrouw Van den Mortel-Henkell beschermvrouwe. Gastheer van de middag was Roderick van de Mortel.

Boekpresentatie

Een belangrijk onderdeel van de bijeenkomst was de presentatie van het jubileumboek. Medeauteur Ger van den Oetelaar verzorgde namens de werkgroep en Stichting De Brabantse Boerderij een inspirerende toelichting, ondersteund met beeldmateriaal en praktijkvoorbeelden. Het eerste exemplaar, uitgevoerd met een unieke perkamenten kaft, werd ceremonieel overhandigd aan mevrouw Van den Mortel. Het boek telt meer

dan 350 pagina's en is rijk geïllustreerd. Het biedt een diepgaande inkijk in de geschiedenis, het heden en de toekomst van Landgoed Baest, met aandacht voor bouwhistorie, landschapsontwikkeling en de mensen die het landgoed door de eeuwen heen hebben vormgegeven.

De publicatie werd uitgegeven door Pictures Publishers uit Woudrichem en kende direct na verschijning een goede verkoop.

De totstandkoming van het boek en de presentatie werd mede mogelijk gemaakt door bijdragen van onder andere Stichting De Brabantse Boerderij, Brabants Landschap, Gemeente Oirschot, Landgoed Baest, Cultuurfonds Noord-Brabant, Het Groene Woud, Ark Rewilding en de Europese Unie, naast de belangeloze inzet van vele vrijwilligers.

Convenant en toekomst

Na de boekpresentatie werd een convenant ondertekend door Stichting Landgoed Baest, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Oirschot, Waterschap De Dommel en Brabants Landschap. In dit convenant zijn integrale afspraken vastgelegd over beheer, behoud en verdere ontwikkeling van het gebied, met oog voor de maatschappelijke opgaven van deze tijd.

De middag werd afgesloten met een informele netwerkbijeenkomst. Al met al was het een zeer geslaagde viering van 800 jaar Landgoed Baest.

Open Dag

De Open Dag op 9 november trok de hele dag veel bezoekers. 's Morgens en 's middags kon men aan drie workshops deelnemen. Alle workshops waren in korte tijd volgeboekt.

- *Geschiedenis*: In de Eikenhoef gaf Ger van den Oetelaar (medeauteur van het boek) een inspirerende presentatie over het ontstaan, heden en toekomst van het landgoed.
- *Boerderijen*: Onder leiding van Brabantse Boerderij deskundige Joop Steenbakkers en oud bewoner Martien Bax maakten de deelnemers een wandeling langs de boerderijen op Landgoed Baest.
- *Natuur*: De bezoekers maakten een wandeling door de prachtige natuur op het landgoed onder leiding van de heer Vincent Ketelaars (tuinbaas en vertegenwoordiger namens Landgoed Baest) en vertegenwoordigers van het Brabants Landschap.

Alle activiteiten in het jubileumjaar vormen aanleiding om ook in 2026 extra aandacht te blijven besteden aan Landgoed Baest.

Leaderproject en kennisdeling

In het kader van het Leaderproject zijn de volgende activiteiten gerealiseerd of in voorbereiding:

- De uitgave en presentatie van het jubileumboek.
- Drie publieksgerichte excursies over de geschiedenis van landgoederen en landschap.
- Drie excursies over landgoedversterking, met name voor (gemeente)ambtenaren en professionals.
- Een workshop over overdracht van erfgoed, waaronder landgoederen en buitenplaatsen.

Meer informatie

Stichting de Brabantse Boerderij
p/a Lennisheuvel 93, 5281 LD Boxtel.

E-mail: secretaris@debrabantseboerderij.nl

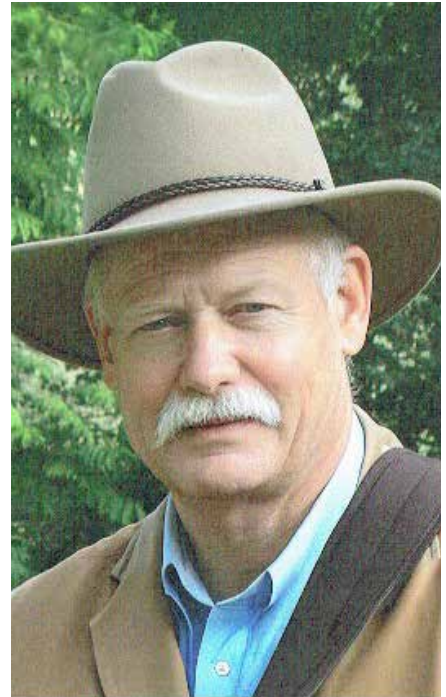
Tekst Wil van Pinxteren

Foto's Landgoed Baest en Wil van Pinxteren

■ Ruud van Nooijen

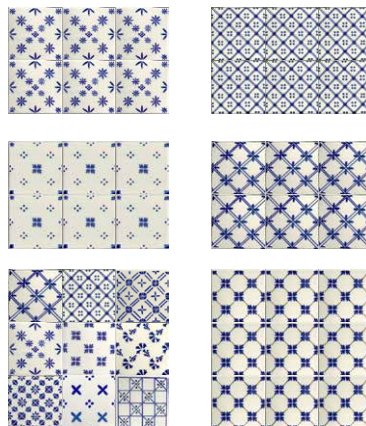
1947-2025

Vlak voor de kerstdagen ontvingen wij het droevige bericht dat op 24 december Ruud van Nooijen was overleden. Wij wisten dat Ruud al enige tijd ziek was en dat er geen hoop meer was op herstel. Toch kwam het bericht hard aan. Ruud heeft veel betekend voor de cultuurhistorie in Boxtel, Het Groene Woud en daarbuiten, óók voor de Brabantse Boerderij. Ondanks zijn ziekte ging Ruud door. Ruud had, naast vele andere kwaliteiten, een passie voor fotografie. Het laatst was hij voor de Brabantse Boerderij actief bij de viering van '500 jaar Vlaamse schuur bij het Groot Duijfhuis' op 29 juni 2025. Ook voor de activiteiten rondom de viering van '800 jaar landgoed Baest' in het najaar hebben wij een beroep gedaan op Ruud als fotograaf. Helaas belde hij af, omdat hij behandeld moest worden. Zijn grote plichtgetrouwheid en dienstbaarheid kwamen tot uitdrukking in de excuses die hij maakte voor zijn absentie. Met opgeheven hoofd nam hij slechte uitslagen en behandelingen zoals ze kwamen. Zijn veel gehoorde uitdrukking "het is niet anders" kenmerkte hem verder. Op 30 december werd Ruud door vele sprekers geëerd in een drukbezochte afscheidsplechtigheid. "Hij heeft rust nu, zijn denkwerk ligt stil. Voor altijd.", vermeld zijn bidprentje. Ruud namens de Brabantse Boerderij: bedankt voor wat je gedaan hebt en voor wie je was!

■ Buitenkansje voor onze vrienden

Wij zijn terughoudend in het doen van aanbevelingen over leveranciers van bouwmaterialen. Bij onze boerderijbezoeken worden vaak wel ervaringen uitgewisseld tussen onze vrienden. De uitzondering bevestigt echter de regel. Het vinden van passend tegelwerk bij monumentale boerderijen is moeilijk. Kleur, maatvoering en kwaliteit zijn vaak niet te vinden. In Nederland was er een klein bedrijf gespecialiseerd in dit tegelwerk. Vaak op bestelling en handgemaakt. De eigenaar van dit Brabantse eenmansbedrijf wil zijn bedrijf beëindigen als 80-plusser. Er is geen opvolging. Hij was leverancier aan vele restauratieprojecten, zoals het Rijksmuseum, Maastunnel, Ketelhuis Oisterwijk, enz. Bent u op zoek naar passend tegelwerk voor uw restauratieproject of verbouwing? Er is nog een voorraad die onder de normale verkoopprijs wordt aangeboden. Wij brengen u graag in contact met de leverancier. Geïnteresseerd? Mail onze secretaris secretaris@debrabantseboerderij.nl

■ Financiën de Brabantse Boerderij 2025 en 2026

Het jaar 2025 ligt achter ons en 2026 heeft zich inmiddels aangediend. Gewoontegetrouw betekent dit ook de afsluiting van het financiële jaar en het begroten van het nieuwe jaar. Een taak die in handen ligt van de penningmeester. Voor het eerst dit jaar moeten wij dit helaas doen zonder Pieter Jacobs die ons onverwachts ontviel in het vroege voorjaar 2025. Wij hebben nog niet kunnen voorzien in een nieuwe penningmeester. Immers bestuurders liggen niet voor het oprapen. Toch hebben wij om in boekhoudtermen te spreken 'een balans gevonden'. Ik heb als secretaris de vacature van penningmeester ad interim overgenomen met ondersteuning van Wil van Pinxteren. Al jarenlang hebben wij een overeenkomst met Erfgoed Brabant die onze boekhouding, btw-aangifte en jaarstukken verzorgd. Deze overeenkomst hebben wij uitgebreid, waarbij ook de vriendenadministratie door hen zal worden verzorgd. Het ontzorgt ons en onze hoge eisen aan een ordentelijke boekhouding en verantwoording blijven hiermee overeind.

Voor 2026 zijn voor onze Vrienden een paar zaken van belang.

1. Gezocht lid kascommissie

Bij de afsluiting van het financiële jaar 2025 hoort ook het dechargeren van de penningmeester door een controle van de kascommissie. Wij zoeken een Vriend die de kascommissie kan aanvullen. Deze taak kost u één middag waarbij wij te gast zijn bij Erfgoed Brabant op het Citadell in Den Bosch. Wilt u ons helpen? Stuur dan een mail naar secretaris@debrabantseboerderij.nl

2. Vriendenbijdrage 2026 automatische incasso

Het innen van de vriendenbijdrage kost ons jaarlijks veel tijd. Tot nu toe gebeurde dit handmatig. Ook omdat onze bestuurscapaciteit beperkt is, willen wij de inning vanaf 2026 automatiseren via onze huisbankier de RABO bank. Medio februari krijgt u een machtiging toegestuurd. Vraag aan u is om deze in te vullen met uw bankgegevens, te tekenen en terug te sturen. Op die manier kunnen wij de vriendenbijdrage (maar ook uw eventuele deelname aan de Vriendendag) automatisch incasseren. U kunt dit achteraf altijd herroepen door uw bank te vragen het bedrag te storneren. Mogen wij u hiervoor uw medewerking vragen? Het help ons enorm in ons werk.

3. Vriendenbijdrage 2026 bedrag

In 2025 hebben wij de vriendenbijdrage voor het eerst na jaren verhoogd naar € 30,-. Daarnaast worden ook wij geconfronteerd met de stijging van kosten zoals drukwerk, website beheer, porto, catering bij evenementen, etc. etc. Willen wij als stichting gezond blijven, dan is het noodzakelijk de vriendenbijdrage te verhogen met het jaarlijks door het CBS vastgestelde prijsindexcijfer. Dit voor het eerst bij de inning van de vriendenbijdrage in 2026. De gemiddelde CPI inflatie in Nederland in 2025 was 3,31 %. De vriendenbijdrage wordt dus in 2026 € 31,-. Hiervoor vragen we graag uw begrip.

Heeft u vragen of opmerkingen over deze onderwerpen, stuurt u ons dan een mail?

secretaris@debrabantseboerderij.nl

Leo Koenraads

■ Bezoek Agrarisch Erfgoed Nederland

De Stichting De Brabantse Boerderij is actief lid van het Agrarisch Erfgoed Nederland. De stichting Agrarisch Erfgoed Nederland (AEN) is de spil in het landelijk netwerk van regionale boerderijen stichtingen die ijveren voor het behoud van historische boerderijen met hun bijgebouwen, hun erven en de directe landschappelijke omgeving. Op 28 november 2025 vergaderde het AEN bij de thuisbasis van de Brabantse Boerderij in Boxtel. Tijdens de vergadering werd gesproken over hoe de vele kennis, die bij de provinciale boerderijenstichtingen aanwezig is, gedeeld kan worden en over de problemen die gemeenschappelijk aangepakt kunnen worden.

Colofon

De Brabantse Boerderij zet zich in voor de cultuurhistorisch waardevolle boerderijen met hun omgeving en het daarmee samenhangende agrarisch erfgoed. Vriend worden kan al voor 31 euro per jaar.

Bestuur Stichting de Brabantse Boerderij

Otte Strouken (voorzitter)
 Leo Koenraads (secretaris)
 Jeanne van Ostaijen,
 Wil van Pixteren
 Pedro Schamp
 Ineke Strouken

**De
Brabantse
Boerderij**